

ROMUALD ROSŁOŃSKI

(1880—1956)

Nauka polska a szczególnie tak słabo jeszcze u nas rozwinięta gałąź geologii jak hydrogeologia poniosła dotkliwą stratę.

W dniu 4 stycznia 1956 r. zmarł w Krakowie mając 75 lat życia Romuald Rosłoński, profesor Politechniki Krakowskiej, nestor i pionier hydrogeologii w Polsce, pracujący naukowo z wielką energią i zapalem aż do schyłku życia.

Romuald Rosłoński urodził się 10 lutego 1880 r. w Bednarowie (pow. kałuski, wojew. stanisławowski). Ojciec jego Roman był urzędnikiem kolejowym. Po ukończeniu III gimnazjum klasycznego we Lwowie wstąpił na wydział inżynierii Politechniki Lwowskiej, gdzie uzyskał dyplom w maju 1904 r.

Już w czasie studiów zaczął od 1903 r. pracować jako asystent przy katedrze budownictwa wodnego i równocześnie objął stanowisko inżyniera w Miejskim Zakładzie Wodociagowym.

W latach 1906 i 1907 studiuje budownictwo wodne na politechnice w Charlottenburgu koło Berlina i pełni tam obowiązki asystenta. Dzięki uzyskaniu stypendium wyjeżdża na dalsze studia do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej. Uczęszcza na wykłady w Columbia University (Nowy Jork) oraz pracuje przy budowie kolei podziemnej i centralnego wodociągu nowojorskiego.

Oba wymienione wielkie przedsięwzięcia techniczne były doskonale przygotowane pod względem naukowym. Podczas prac projektowych i wykonawczych powstawało dużo trudnych problemów zarówno z dziedziny hydrogeologii, geologii inżynierskiej, jak i z zakresu budownictwa. Prace geologiczne na obu obiektach prowadził w owym czasie profesor C. P. Berkeley, doskonały hydrogeolog i nestor amerykańskich geologów pracujących w dziedzinie budownictwa.

Po powrocie do kraju w 1909 r. R. Rosłoński pracuje w Krakowskiej Dyrekcji Dróg Wodnych przy budowach związanych z kanalizacją Wisły pod Krakowem i kanałem spławnym Zator—Samborek. Na Uniwersytecie Jagiellońskim studiuje nauki przyrodnicze, przede wszystkim geologię, klimatologię, meteorologię i geofizykę u profesorów W. Szajnochy i M. P. Rudzkiego.

W 1909 r. uzyskał na podstawie pracy dotyczącej wydajności i oddziaływania studzien doktorat nauk technicznych na Politechnice Lwowskiej.

W 1913 r. objął kierownictwo budowy wodociągu i kanalizacji w Przemyśle, a następnie został dyrektorem tych zakładów.

W kwietniu 1919 r. przeszedł do nowo utworzonego wówczas Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie, gdzie pozostał do r. 1937. Z tego właśnie okresu pochodzi większość prac naukowych R. Rosłońskiego dotycząca zagadnień hydrogeologicznych i wiele ekspertyz z tej dziedziny.

R. Rosłoński w dalszym ciągu utrzymuje łączność z Politechniką Lwowską, w r. 1925 habilituje się w zakresie hydrologii i przez szereg lat wykłada kurs hydrogeologii, wprowadzony bodajże po raz pierwszy na polskich uczelniach. W jesieni 1937 objął po zmarłym prof. Matakiewiczu katedrę hydrologii i budownictwa wodnego Politechniki, gdzie pozostał aż do 1945 r.

Po opuszczeniu Lwowa przeniósł się do Krakowa i w obrębie tutejszej uczelni politechnicznej wykładał różne przedmioty wchodzące w zakres budownictwa wodnego, a od półrocza zimowego 1947/48 również hydrogeologię.

W ostatnim okresie życia był kierownikiem katedry budowy zapór i siłowni wodnych Politechniki Krakowskiej.

Profesor Rosłoński był wszechstronnie wykształcony. Oprócz dużej wiedzy zawodowej posiadał biegle kilka języków i był doskonałym matematykiem. Łączył elementy wiedzy przyrodniczej i technicznej i dzięki temu mógł tak owocnie pracować w dziedzinie stojącej na pograniczu nauk geologicznych i techniki wymagającej zarówno znajomości teorii, jak i zrozumienia zastosowań praktycznych.

R. Rosłoński był członkiem licznych towarzystw naukowych: Towarzystwa Naukowego we Lwowie od 1925 r., Towarzystwa Geofizyków w Warszawie od 1929 r., od tego samego roku wchodzi w skład Komisji Fizjograficznej PAU w Krakowie, a w r. 1932 zostaje powołany do Akademii Nauk Technicznych. Należał również długie lata do Polskiego Towarzystwa Geologicznego. Za całokształt pracy w dziedzinie hydrologii uzyskał w 1951 r. nagrodę państwową II stopnia.

Działalność naukowa R. Rosłońskiego w dziedzinie hydrogeologii

Na publikowany dorobek naukowy R. Rosłońskiego składa się przeszło siedemdziesiąt prac. Z tego przeszło pięćdziesiąt odnosi się do hydrogeologii. Oprócz dziewiętnastu prac większych są to krótkie notatki informacyjne zamieszczone prawie wyłącznie w przedwojennych *Posiedzeniach Naukowych PIG*.

Zmarły był pierwszym hydrogeologiem w Polsce, a jego prace, nawet te, które są ujęte w formę przyczynków i notatek, mają charakter pionierski. Długoletnia praca naukowa i praktyka uczyniły zeń doskonałego znawcę problemów wodnych w Polsce. R. Rosłoński zajmował się bardzo rozległą tematyką hydrogeologiczną.

Opracowania hydrogeologiczne R. Rosłońskiego zarówno publikowane, jak i nie publikowane pochodzą w głównej mierze z okresu osiemnastu lat jego pracy w Państwowym Instytucie Geologicznym od 1919 do 1937 r., gdzie był hydrologiem, a od 1923 r. kierownikiem wy-

działu hydrologicznego przemianowanego później na wydział hydrogeologiczny.

Działalność naukowa prof. R. Rosłońskiego jest ściśle powiązana z zagadnieniami praktycznymi zaopatrzenia w wodę miast, obiektów przemysłowych, stacji kolejowych, a nawet całych okręgów kraju, ze sprawami poszukiwania wód mineralnych i ich ochroną.

Bodaj najwięcej uwagi poświęcił jednak zagadnieniom bilansu wodnego dorzecza z szerokim uwzględnieniem wód podziemnych. W tej dziedzinie uzyskał oryginalne wyniki i wprowadził nowe metody. Zainteresowanie dla problemów bilansu wodnego zrodziło się na tle badań nad możliwościami osuszenia Polesia.

R. Rosłoński brał udział w tych pracach z ramienia Państwowego Instytutu Geologicznego już od 1927 roku. Do dorzecza Jasiółdy, które stanowiło teren szczegółowych badań obserwacji, odnoszą się trzy większe prace (1930 b, 1932 b, 1939) i jedna notatka (1935 c), a trzy syntetycznie ujęte publikacje z okresu powojennego oparte są w głównej mierze na materiale doświadczalnym z Polesia (1946, 1947, 1948 b). Interesujące wyniki prac zostały przedstawione przez autora na międzynarodowym kongresie hydrologicznym odbytym w 1948 r. w Oslo.

Oprócz dorzecza Jasiółdy R. Rosłoński analizował jeszcze przed wojną w nieco węższym zakresie dwa dorzecza. W niewielkiej notatce rozpatrywał kwestię odpływu powierzchniowego i podziemnego w dorzeczu Przemszy (1926 b), a w pracy ogłoszonej w *Biuletynie Geofizyków* (1932 a) przedstawił regionalnie kwestię wód gruntowych dorzecza Sanu.

Dzięki długoletnim badaniom i wielkiemu doświadczeniu w tej dziedzinie mógł Zmarły pod koniec życia ująć krótko ogólny problem możliwości bilansowania rzek polskich i planowej gospodarki wodnej (1951) oraz podjąć próbę rozwiązania bilansu dorzecza Wisły. Częściowe wyniki prac podał drukiem (1953) i przedstawił Komitetowi Gospodarki Wodnej PAN w 1954 r. w formie nie publikowanego referatu. Nie ogłosił również drukiem opracowania dotyczącego regionalnych zasobów wodnych w Polsce. Właśnie w ostatnio wymienionych kilku pracach uogólniających R. Rosłoński zwrócił uwagę na niezwykle doniosłe zagadnienia. Wskazał mianowicie na palącą w Polsce konieczność racjonalnego użytkowania podstawowego surowca, jakim jest woda, ze względu na to, że zarówno zasoby wód powierzchniowych, jak i gruntowych są w naszym kraju nieduże. Podkreślił między innymi, że retencja gruntowa jest w naszych warunkach stosunkowo niewielka, znacznie mniejsza niż dotychczas sądzono.

Niektóre zagadnienia hydrogeologii teoretycznej stanowiły przedmiot zainteresowań R. Rosłońskiego na początku jego kariery naukowej. W *Czasopiśmie Technicznym* ogłosił między rokiem 1906 a 1908 trzy dość obszernie artykuły dotyczące krzywych depresyjnych, ruchu wody gruntowej oraz wydajności i oddziaływania studzien (1906, 1907, 1908). Ostatni temat był, jak już wspomniałem, przedmiotem rozprawy doktorskiej. Prace te pisane pół wieku temu nie straciły i dziś aktualności, a tematyka w nich poruszona nie była ani przedtem, ani potem podejmowana w polskiej literaturze naukowej.

R. Rosłoński był autorem licznych dużych projektów wodociągowych i kanalizacyjnych: wodociągi — Przemyśl, Lwów, Zagłębie Gór-

nośląskie, Dąbrowa Górnicza, Łódź, Drohobycz; kanalizacja — Przemyśl, Sosnowiec, Będzin, Dąbrowa Górnicza. Niektóre ujęcia wodociągowe wymagały zbadania zbiorników wód podziemnych, inne zaś nasuwały odmienne zagadnienia hydrogeologiczne związane z ucieczką wody, szczelnością zbiorników powierzchniowych i inne.

Klasyczna praca odnosi się do zbiornika wody gruntowej w Prałkowcach nad Sanem (1924 a) badanego w celu ujęcia wód dla wodociągu Przemyśla. Obszerna rozprawa zawiera szereg ważnych i ciekawych danych, z których najważniejsze to oryginalne sposoby obliczeń wydajności terenu i zwrócenie uwagi na dużą zmienność współczynnika przepuszczalności k .

Przykładem owocnej współpracy fachowców z różnych dziedzin może być rozwiązanie problemu zwiększenia w dwójnasób zaopatrzenia w wodę Lwowa; w pracach tych zaznaczył się żywy udział R. Rosłńskiego, który badał dorzecze górnej Wereszycy (1929 b) i był współautorem ogólnej ekspertyzy (1933 a).

Wody artezyjskie niecki łódzkiej badane wspólnie z J. Samsonowiczem miały zasilić miasto z odwiertów sięgających głębokości około 700 metrów. Zmarły opracował jeszcze przed wybuchem wojny projekt ujęcia tych wód.

Z zaopatrzeniem w wodę Zagłębia Górnośląskiego i Dąbrowskiego wiązał się cały szereg problemów hydrogeologicznych. R. Rosłński podjął systematyczne prace w tym kierunku około roku 1923 i prowadził je aż do wybuchu wojny w r. 1939. Projekt ujęcia wód Białej Przemszy przedstawiony w zarysie w 1924 roku wymagał uwzględnienia ucieczki wody do kopalń i obliczania wielkości przesiałków. Profesor Rosłński rozpatrywał także możliwości zużytkowania wód gruntowych triasu. Oprócz większego publikowanego opracowania (1924 b) szereg danych z badań znaleźć można w drukowanych wzmiankach (1926 b, 1928 a).

Sprawa zanikania wód rzeki Brynicy, która znalazła odbicie w krótkich notatkach (1931 b, 1932 d), była przez kilka lat przedmiotem żywej dyskusji, w której brali między innymi udział P. Assmann, L. Kowalski i W. Łuczaków.

Dodatkowe trudności w projektowaniu wodociągu górnośląskiego wynikły z żądania zupełnego uniezależnienia od części Śląska należącej wówczas do Niemiec.

Za rozwiązanie ujęcia wodociągowego w Maczkach otrzymał R. Rosłński w r. 1937 złoty krzyż zasługi.

Przez kilka lat przedmiotem badań był zanik wód w Będzinie i okolicy wywołany oddziaływaniem kopalnictwa. Poza rejonem górnośląskim zagadnienia hydrogeologii kopalnianej interesowały R. Rosłńskiego w związku z zawodnieniem kopalni w Inowrocławiu (1923 a i ekspertyza 1933) i w odniesieniu do wód artezyjskich okolic Częstochowy (1931 a, 1936 c).

Cały szereg drobnych notatek i duża ilość ekspertyz z okresu od 1919 do 1939 poświęcona jest zagadnieniom wód artezyjskich i wodom mineralnym. Opracowywane otwory wodne z wodą artezyjską były rozsiane po całym ówczesnym terytorium Polski. Pod koniec życia R. Rosłński przekazał PAN nie publikowane opracowanie dotyczące zbiorników wód artezyjskich w Polsce. R. Rosłński znał doskonale prawie wszyst-

kie występowania wód mineralnych w Polsce zarówno w Karpatach, na Podkarpaciu, jak i na niżu oraz był pierwszym, który wyznaczał u nas rejony ochronne źródeł na przykład dla Krynicy, Rymanowa i innych miejscowości. Jego badania doprowadziły do poznania szeregu nowych miejsc występowania wartościowych wód mineralnych oraz umożliwiły racjonalną eksploatację innych. Większe publikowane opracowanie dotyczyło wód siarczanych w Wieńcu pod Włocławkiem (1934 a). Zwrócił także uwagę na niektóre źródła zwykłe i wydajne poziomy wodonośne w rozmaitych okolicach kraju i w różnych formacjach. Między innymi badał wody retu w obszarze szczakowsko-chrzancowski (1925 d) i źródła okolic Płazy i Regulic oraz Czatkowic i Paczołtowic.

Za jego inicjatywą rozpoczęto u nas w 1932 r. badanie radioaktywności wód od źródeł w Żurawiczach na Wołyniu (1933 c). Prace te kontynuowała później na większą skalę S. Grabianka.

Duże znaczenie naukowe i praktyczne miało podjęte w r. 1935 przygotowanie map hydrogeologicznych Polski w skali 1 : 300 000 (1936 b, 1937). R. Rosłoński, który kierował tym pracami, kontynuował je aż do wybuchu wojny także po odejściu z instytutu w roku 1937. Arkusz Łódź—Piotrków opracowywany przy współudziale J. Samsonowicza był prawie gotowy do druku w 1939 roku. Tuż przed wybuchem wojny przeprowadzono terenowe badania dla sporządzenia arkuszy Radom i Lwów tej samej mapy i rozpoczęto prace wstępne nad arkuszem Kielce. Wojna przerwała dalszy tok robót, przy czym zniszczeniu uległa większość przygotowanych już materiałów.

Na uwagę zasługują niektóre ogólne rozważania i ujęcia podręcznikowe. Do nich należą: próba podziału wód podziemnych i mineralnych (1927 a), klasyfikacja wód mineralnych Polski (1927 b) i ich krótki opis (1929 c).

Na III konferencję hydrologiczną państw bałtyckich opracował R. Rosłoński ciekawy referat o stanie zbadania wód gruntowych w Polsce (1930 a).

Krótki kurs hydrogeologii pióra R. Rosłońskiego zawarty jest jako osobny rozdział w *Podręczniku Inżynierskim* wychodzącym pod redakcją S. Bryły (1929 a). W drugim tomie zbiorowego opracowania *Hydrologii* M. Rybczyńskiego, K. Pomianowskiego i K. Wóycickiego, który ukazał się w r. 1932, znajduje się hydrogeologiczna mapka szkicowa Polski opracowana przez R. Rosłońskiego i stanowiąca pierwszą tego rodzaju próbę w odniesieniu do naszego kraju. W 1948 r. wyszedł skrypt hydrogeologii obejmujący zakres wykładów z tej dziedziny odbytych na ówczesnych Wydziałach Politechnicznych A. G. w Krakowie (1948 a).

Opracowania R. Rosłońskiego i wymieniony podręcznik trzech autorów stanowiły do niedawna jedyne ujęcie kursu nauki o wodach podziemnych w polskim języku.

Krótką choćby wzmiankę poświęcić należy ekspertyzom prof. R. Rosłońskiego wykonywanym w ramach prac Państwowego Instytutu Geologicznego, a dotyczącym zagadnień należących do geologii inżynierskiej. Przykładem mogą być badania przepuszczalności gruntu dla fabryki „Ursus” w Czechowicach wykonane w 1931 r., prace mające na

celu zabezpieczenie zagrożonych fundamentów bazyliki wileńskiej, orzeczenia dotyczące basenów portowych Gdyni w 1932 i 1933 r., ekspertyzy dla zapór i zbiorników wodnych w Koronowie przy współpracy B. Hallickiego w 1933 r. w Rożnowie, Porąbce i na Sole wspólnie z Cz. Kuźniarem w 1934 r., czy też sprawa odwodnienia Kępy Gocławskiej i zagadnienie fundamentowania centralnego dworca pocztowego w Warszawie w 1937 r.

Sylwetka Zmarłego nie byłaby pełna, gdyby choć krótko nie scharakteryzować jego osobowości.

Do cech profesora Rosłńskiego należała kryształowa prawda, prostolinijność postępowania i wielka odwaga cywilna. W pracy był pedantycznie dokładny i sumienny, wymagający dla siebie i innych. Życzliwy stosunek do uczniów i współpracowników, chęć przyjęcia im z różnorodną pomocą i radą pokrywał niejednokrotnie szorstkością, która jednak mogła zmylić tylko przy pierwszym zetknięciu.

Był bardzo skromny, a imponował tym, którzy się z nim zetknęli, pracowitością, wiedzą i wielkim doświadczeniem naukowym i praktycznym.

Prace R. Rosłńskiego z zakresu hydrogeologii

- 1906 Krzywe depresyjne, *Czasop. Techn.*, Lwów, R. 1906, str. 279—288.
- 1907 Nowsze badania ruchu wody wglębnej, *Czasop. Techn.*, Lwów, R. 1907, str. 257—263.
- 1908 O wydajności i oddziaływaniu studzien, *Czasop. Techn.*, Lwów, R. 1908, str. 116—119, 137—139.
- 1922 O źródłach mineralnych w Soli i Wysowej, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 3, str. 1—4.
- 1923 a Sprawozdanie z badań nad zawodnieniem kopalni soli w Inowrocławiu, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 9, str. 1—2.
b Źródła mineralne Krynicy i ich rejon ochronny, *ibidem*, str. 2—4.
c Badania wydajności przemyskiego terenu wodociągowego w Prałkowcach, *Czasop. Techn.*, Lwów, R. 1923, str. 252—257.
- 1924 a Zbiornik wody gruntowej w Prałkowcach nad Sanem pod Przemyślem, *Prace PIG*, Warszawa, t. I, z. 5, str. 237—272, tabl. 2. ilustr. Summ. str. 272—275.
b Die Wasserversorgung des oberschlesischen Industriebezirkes aus der Weissen Przemsza im Anschluss an die Wasserversorgung des Industriebezirks von Dąbrowa. *Zts. oberschl. Berg- u. Hütten m. Ver.* Katowice, T. 63, str. 171—176.
c W sprawie rejonu ochronnego źródeł mineralnych w Krynicy, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 9, str. 11—12.
d Sprawozdanie z badań mających na celu zaopatrzenie w wodę polskiego Śląska Górnego, *ibidem*, str. 12—13.
- 1925 a Źródła szczawowe w Łomnicy pod Piwniczną, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 12, str. 19—20.
b Z badań w czwartorzędzie Bystrzycy Łomnickiej, *ibidem*, str. 20—21.
c Źródła potoku Szkło, *ibidem*, str. 21—23.
d Wodonośny röt w niecce triasowej szczakowsko-chrzanowskiej, *ibidem*, str. 23—24.

- 1926 a Wody artezyjskie w Poznańskim, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 15, str. 53—55.
b Odływ powierzchniowy i podziemny w dorzeczu Przemszy, *ibidem*, str. 55—57.
- 1927 a Podział wód podziemnych oraz mineralnych, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 18, str. 42—44.
b Klasyfikacja wód mineralnych Polski, *ibidem*, str. 45—46.
- 1928 a W sprawie projektów wodociągów dla Zagłębia, *Gaz i Woda*, Kraków, t. VIII, str. 162.
b Wody gruntowe na Pomorzu na lewym brzegu Wisły, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 21, str. 47—48.
- 1929 a Hydrogeologia w zakresie nauki o wodach podziemnych dla potrzeb osiedli. *Podręcznik Inżynierski* pod red. S. Bryły, Lwów i Warszawa, t. III, str. 1567—1583.
b Obserwacje stanów wody gruntowej w dorzeczu Górnej Wereszycy na terenach wodociagowych m. Lwowa, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 24, str. 50—53.
c Wody mineralne w Polsce, *Ziemia*, Warszawa, t. XIV, str. 189—192.
- 1930 a Über Stand der Grundwasserforschung in Polen, *III. Hydrologische Konferenz der Baltischen Staaten*, Warszawa, str. 1—5.
b Tymczasowe wyniki badań opadu i odpływu w dorzeczu Jasioldy na Polesiu, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 27, str. 57—62.
c Szczawa w Matkowie, *ibidem*, str. 63.
d Odwierty wody artezyjskiej w Okońsku na Polesiu, *ibidem*, str. 63—64.
- 1931 a Wody podziemne w okolicach Częstochowy, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 30, str. 71—73.
b Zanikanie wód Brynicy w rowie triasowym bytomskim, *ibidem*, str. 73—74.
- 1932 a Woda gruntowa w dorzeczu Sanu, *Biuletyn Tow. Geofizyków*, Warszawa, nr 6, str. 3—12. Zsf. s. 35—39.
b Bilans odpływu poleskiego z dorzecza Jasioldy w Polesiu. *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 33, str. 83—92.
c Źródła siarczane w Lubieniu Wielkim, *ibidem*, str. 92—93.
d Infiltracja rzeczki Brynicy w nieckę triasową bytomsko-będzińską, *ibidem*, str. 94—95.
- 1933 a Matakiewicz M., Nadolski O., Rosłoński R. Orzeczenie ekspertów w sprawie wyników badań terenów wodonośnych pod Kamieniobrodem i Gródkiem Jagiellońskim przeprowadzonych w latach 1929—1932 przez Dyрекcję Zakładów Wodociagowych (Dyr. inż. St. Aleksandrowicza i inż. Łazaryka) m. Lwowa, *Gaz i Woda*, Kraków, t. XIII, str. 102—117.
b Źródle solankowe w Goczałkowicach i Jastrzębiu, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 36, str. 54—56.
c Badania radioaktywności źródeł w Żurawiczach (pow. łucki), *ibidem*, str. 57—58.
- 1934 a Otwory wiertnicze i woda siarczana w Wieńcu pod Włocławkiem, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 38, str. 23—29.
b Obszar występowania źródeł mineralnych w Wysowej i źródle zakładowe, *ibidem*, str. 30—31.
c Źródle Rymanowskie, *ibidem*, str. 31—32.
- 1935 a Szczawy na terenie Muszyny, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 42, str. 80.
b Solanka jodowa w Olesiowie pod Stanisławowem, *ibidem*, str. 80—81.

- c Tworzenie się wody gruntowej na Polesiu, w dorzeczu Jasiołdy, *ibidem*, str. 81—84.
- 1936 a Źródła słono-siarczane w Solcu i okolicy, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 45, str. 45—47.
- b O postępach pracy przy sporządzaniu mapy hydrogeologicznej, arkusz Łódź—Piotrków 1 : 300 000, *ibidem*, str. 47.
- c Wody artezyjskie w Myszkowie—Mijaczowie na Pd od Częstochowy, *ibidem*, str. 47—48.
- 1937 Stan opracowania mapy hydrogeologicznej ark. Łódź—Piotrków w skali 1 : 300 000, *Pos. Nauk. PIG*, Warszawa, nr 48, str. 47—48.
- 1939 Woda gruntowa w dorzeczu Jasiołdy na Polesiu i jej stosunek do odpływu i parowania, *Archiwum Tow. Nauk. we Lwowie Dział III*, t. XI, z. 2, str. 1—52, ilustr. tabl. 3, Zsf. s. 52—62.
- 1946 a Analiza wodnego bilansu dorzecza, *Czasop. Techn.*, Kraków, R. 1946, str. 193—198, 221—227.
- b Bilans wodny dorzecza i metoda do jego obliczania służąca, *Wiadom. Służby Hydrolog. i Meteorolog.*, Warszawa, t. I, z. 2, str. 77—89, Rés. str. 157—169.
- 1948 a Kurs hydrogeologii podług wykładów w półroczu zimowym roku akad. 1947/48, Kraków, ss. 86 powiel.
- b Le bilan du circuit des eaux d'un bassin et la methode de son calcul, *Procès verbaux de séances de l'Assemblée Générale d'Oslo*, Oslo.
- 1951 O możliwościach bilansowania rzek polskich i planowej gospodarce wodnej, *Gospodarka Wodna*, Warszawa, t. XII, str. 249—252.
- 1953 Przebieg parowania i retencji gruntowej w dorzeczu Wisły w latach hydrologicznych 1925—1937. Studium hydrogeologiczne, *Gospodarka Wodna*, Warszawa t. XIII, str. 41—44.

Antoni Kleczkowski

RÉSUMÉ

Romuald Rosłoński, professeur de l'École Polytechnique de Cracovie, décédé depuis peu (1880—1956) était un expert distingué de la construction hydraulique ainsi qu'un hydrogéologue, pionnier de cette science en Pologne.

Ses œuvres, publiées, se composent de plus de cinquante ouvrages sur les eaux souterraines et de plus de vingt ouvrages du domaine de la hydrologie. Mais son intérêt le plus grand était voué à la question du bilan de l'eau, avec une large part faite aux nappes phréatiques. Il commença ses travaux sur les questions sus-citées en 1927 à Polesie. C'est dans dix dissertations et plusieurs notes concernant le bilan de l'eau que sont contenues les conclusions originales de l'auteur.

R. Rosłoński réfléchissait aussi au mouvement des nappes phréatiques et à la manière dont les puits agissent les uns sur les autres. Dans son grand ouvrage se rapportant à la vallée de San, il présenta la méthode et les traits distinctifs des recherches hydrogéologiques concernant les bassins de vallée des nappes phréatiques.

Pendant toute sa vie il s'occupait des eaux artésiennes et minérales de la Pologne.